

przy
Prezesie Rady Ministrów
RL.460.6.2026

Opinia o zmianach w Projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (UD260) wskazanych w dokumencie „tabela uwag – opiniowanie, konsultacje”

I. Uwagi wstępne

Przedmiotem opinii Rady legislacyjnej są proponowane przez Projektodawcę zmiany w Projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (UD260). Projekt ustawy dotyczy zniesienia, sprawowanego przez sąd upadłościowy z urzędu, nadzoru nad wykonywaniem przed upadłego planu spłaty wierzycieli, wprowadzenia ryczałtowego wynagrodzenia syndyka oraz ryczałtowych wydatków w upadłości konsumenckiej¹ oraz kilku szczególnych rozwiązań, których celem jest usprawnienie i zwiększenie efektywności postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych. Projekt ten był przedmiotem opinii Rady Legislacyjnej z dnia 12 stycznia 2026 r.², w którym Rada Legislacyjna wskazała, że „co do zasady Projekt zasługuje na uznanie i powinien być przedmiotem dalszych prac legislacyjnych. Proponowane rozwiązania zmierzają do usprawnienia i przyspieszenia postępowań upadłościowych, nie naruszając jednocześnie słuszných praw wierzycieli oraz upadłego.”. W swojej opinii Rada Legislacyjna wskazała również na pewne mankamenty Projektu, których usunięcie niewątpliwie zwiększy jego skuteczność i zagwarantuje realną efektywność przyjętych rozwiązań. Z satysfakcją należy

¹ Upadłość konsumencka została wprowadzona do polskiego systemu prawnego ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 234, poz. 1572). Termin „upadłość konsumencka” nie jest określeniem ustawowym i może być akceptowany jako element języka prawniczego wyłącznie w znaczeniu pewnego skrótu myślowego, oznaczającego postępowanie upadłościowe prowadzone wobec osoby, która nie prowadzi działalności gospodarczej ani zawodowej. W literaturze wskazuje się, że brak użycia przez ustawodawcę wspomnianego pojęcia nie uchybia poprawności jego używania zarówno w teorii, jak i w praktyce prawa (R. Adamus, A.J. Witosz, A. Witosz, *Upadłość konsumencka. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2009, s. 7, A. Hrycaj, *Prawo i postępowanie upadłościowe osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej*, Warszawa 2020, s. 8).

² <https://www.gov.pl/web/radalegislacyjna/opinia-z-12-stycznia-2026-r-o-rzadowym-projekcie-ustawy-o-zmianie-ustawy--prawo-upadlosciowe-ustawy--prawo-restrukturyzacyjne-oraz-ustawy-o-krajowym-rejestrze-zadluzonych-ud260>.

odnotować, że uwagi Rady Legislacyjnej zostały uwzględnione przez Projektodawcę (Tabela uwag, poz. 52 i 53).

Obecna wypowiedź Rady Legislacyjnej jest odpowiedzią na zmiany, które, zgodnie z Tabelą uwag zamieszczona na stronie Rządowego Centrum Legislacji, Projektodawca planuje wprowadzić do Projektu ustawy, zmieniając w sposób istotny zarówno stan prawny obowiązujący od 2021 r. jak i treść Projektu.

II. Zmiany w zakresie obowiązku działania uczestników postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych w systemie teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe

16 kwietnia 2026 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12404952/katalog/13173757#13173757>) została zamieszczona „tabela uwag – opiniowanie, konsultacje” dotycząca Projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (UD260).

Z tabeli tej wynika, że w ramach prac legislacyjnych Minister Sprawiedliwości przyjmując jako uzasadnienie uwzględnienie uwag zgłoszonych do Projektu, planuje wprowadzić zmiany, które zdecydowanie wykraczają poza zakres Projektu, a które istotnie i w sposób bardzo kosztowny zmieniają aktualny stan prawny. Zmiany te dotyczą przywrócenia możliwości wnoszenia pism i dokumentów „w papierze”, czyli z pominięciem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Tym samym zmiany te stanowią zaprzeczenie słusznej polityki realizowanej przez Ministra Sprawiedliwości w zakresie informatyzacji postępowań sądowych.

W pkt 24 tabeli odnotowano uwagę zgłoszoną przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu o treści: „Podkreślenia wymaga, że ustawodawcy całkowicie umknęła w tym przypadku dyspozycja art. 216a p.u. stanowiącym, że w postępowaniu upadłościowym pisma i dokumenty wnosi się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Skoro sąd nie będzie badał treści i formy dokumentów w postaci sprawozdania z sytuacji majątkowej i zawodowej dłużnika za poprzedni rok kalendarzowy musi to zrobić wierzyciel, albowiem wyłącznie na jego wniosek bądź wniosek dłużnika może dojść do zmiany lub uchylecia planu spłaty. Nietrudno jednak wyobrazić sobie sytuację, w której sprawozdanie upadłego zostanie przez niego przedłożone w formie tradycyjnej z pominięciem Systemu KRZ, chociażby z uwagi na podeszły wiek i brak sprawności z korzystania z systemów teleinformatycznych lub

wykluczenie cyfrowe, i taki dokument nie zostanie umieszczony w systemie teleinformatycznym. W zaistniałej sytuacji ze sprawozdaniem nie będzie mógł się zapoznać wierzyciel, który akta postępowania może analizować wyłącznie poprzez System KRZ, w następstwie czego może on wystąpić z wnioskiem o uchylenie planu spłaty. Taki wniosek będzie inicjował następnie całą procedurę związaną z uchyleniem planu spłaty, tj. konieczność rejestracji takiej sprawy, doręczenie odpisów wniosku, wyznaczenie terminu rozprawy i wezwanie na nią dłużnika oraz jego wysłuchanie. Jednocześnie w przypadku, w którym sąd upadłościowy uzna, że dłużnik w rzeczywistości wykonuje plan spłaty i nie jest zasadnym jego uchylenie, to sprawozdanie z wykonania planu spłaty wciąż nie znajdzie się w Systemie KRZ, albowiem istnieje ono wyłącznie w formie tradycyjnej, a więc wierzyciel wciąż nie będzie miał do niego dostępu, co rodzi obawy że w kolejnych latach ponownie zainicjuje procedurę związaną z uchyleniem planu spłaty wierzycieli (w sytuacji, w której dłużnik wciąż będzie składał sprawozdanie ze swojej sytuacji majątkowej w formie „papierowej”). W mojej ocenie w niniejszej sprawie konieczna jest nowelizacja art. 216a i następne w taki sposób, by możliwym było składanie przez dłużników sprawozdań określonych w art. 370c ust. 4 w formie tradycyjnej i następnie wprowadzanie tych dokumentów do Systemu KRZ przez pracownika Biura Podawczego.”.

W odpowiedzi na tę uwagę odnotowano jej uwzględnienie poprzez uzupełnienie Projektu o następującą zmianę:

„w art. 216aa:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

«„1. Osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej mogą wносить pisma procesowe oraz dokumenty z pominięciem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe.»

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

«„5. Jeżeli osoby, o których mowa w ust. 1 wnoszą pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, przepis art. 130 § 6 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.»

c) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

«6. Do adwokata, radcy prawnego, osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego reprezentującego uczestnika postępowania ust. 1–5 nie stosuje się.»;

3) w art. 491(2):

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

«3. Wniosek o ogłoszenie upadłości może zgłosić dłużnik, z uwzględnieniem przepisów art. 8 i art. 9. W przypadku, o którym mowa w art. 216aa ust. 1, wniosek o ogłoszenie upadłości składa się na formularzu.»

W celu zachowania spójności systemowej analogiczną zmianę wprowadza się także w art. 169b ustawy Prawo restrukturyzacyjne.

Do proponowanej zmiany należy zgłosić następujące uwagi.

1. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że projektowana zmiana do Projektu zdecydowanie wykracza poza zakres zgłoszonej uwagi (uwaga dotyczy wyłącznie sprawozdań składanych już po zakończeniu postępowania upadłościowego). Projektowana zmiana zdecydowanie wykracza również poza pierwotny zakres projektowanej ustawy. Jest to zupełnie nowa propozycja, która nie była ujęta w pierwotnym projekcie i która nie została poddana uzgodnieniom, konsultacjom ani opiniowaniu. Propozycja ta dotyczy całkowitego odwrócenia procesu informatyzacji postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych w odniesieniu do osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej.
2. Zgodnie z § 48 ust. 2 pkt 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów (t.j. M. P. z 2024 r. poz. 806 z późn. zm.) zmieniony, na skutek konsultacji i opiniowania, projekt dokumentu rządowego organ wnioskujący przedstawia: podmiotom, którym przekazał projekt do zaopiniowania, oraz podmiotom, do których skierował projekt w celu przedstawienia stanowiska w ramach konsultacji publicznych – w przypadku wprowadzenia istotnych zmian w obszarze zainteresowania tych podmiotów. Projektowane zmiany są zmianami fundamentalnymi, podstawowymi i krytycznymi dla działania całego sądownictwa upadłościowo-restrukturyzacyjnego. Brak konsultacji tych zmian z sądami, w tym Wydziałem XIX Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie, który jest jedynym w Polsce sądem wyłącznie przeznaczonym do spraw upadłości konsumenckiej oraz doradcami restrukturyzacyjnymi jest niezgodne z Regulaminem prac Rady Ministrów.
3. Projektowane zmiany sprowadzające się do umożliwienia osobom fizycznym nieprowadzącym działalności gospodarczej wnoszenia pism „w papierze” po 5 latach funkcjonowania z informatyzowanych postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych są ogromnym krokiem wstecz i stanowią zaprzeczenie słusznie realizowanej przez Ministra Sprawiedliwości polityki informatycznej. Należy przy tym podkreślić, że nigdy nie było żadnych trudności oraz zastrzeżeń dotyczących działania

w systemie teleinformatycznym przez osoby, które nie prowadzą działalności gospodarczej w ramach restrukturyzacji i upadłości przedsiębiorców. Dyskusje, które się toczyły na ten temat dotyczyły wyłącznie upadłości konsumenckiej. W tym zakresie należy jednak odnotować, że liczba ogłoszonych i prowadzonych ponad 20 000 upadłości konsumenckich rocznie w okresie od 1.12.2021 r., tj. wprowadzenia systemu teleinformatycznego, pokazuje, że również konsumenci działają w systemie teleinformatycznym (<https://ipuir.lazarski.pl/pl/badania-naukowe-ipuir/>).

4. Projektowane zmiany nie uwzględniają kosztów związanych z koniecznością skanowania wszystkich papierowych dokumentów (nie tylko w upadłości konsumenckiej, ale również w restrukturyzacji i upadłości przedsiębiorców) i załączenia skanów do akt elektronicznych. W skali kraju to będą setki tysięcy pism i dokumentów. Wystarczy sobie wyobrazić, że w sprawie tej skali co upadłość Getin Noble Bank zgłoszenia wierzytelności i sprzeciwy kredytobiorców-konsumentów wobec listy wierzytelności będą wnoszone w papierze. Spowoduje to spowolnienie, o ile nie paraliż, pracy sekretariatu wydziału. Projektowana zmiana również zdecydowanie zwiększy koszty postępowań upadłościowych ponoszone przez syndyków. Jedna przesyłka do wierzyciela, który nie prowadzi działalności gospodarczej, to jest koszt około 12 zł dla masy upadłości, podczas gdy wysyłka w systemie teleinformatycznym nie generuje żadnych kosztów. Obrazowo można więc wskazać, że w upadłości tego rzędu co Getin Noble Bank koszt jednorazowej wysyłki korespondencji dla wierzycieli, którzy nie prowadzą działalności gospodarczej przekroczyłby kwotę 300 000 zł. Gdyby więc Projektodawca zdecydował się przenieść rozwiązanie wskazane w tabeli uwag do Projektu ustawy, to zdecydowanie konieczne będzie uzupełnienie Oceny Skutków Regulacji o analizę kosztów projektowanej zmiany i to zarówno w odniesieniu do kosztów ponoszonych z budżetu państwa (kosztów funkcjonowania wydziałów ds. upadłościowych i restrukturyzacyjnych), jak i kosztów postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, które przecież w istocie rzeczy obciążają wierzycieli, obniżając możliwość ich zaspokojenia.
5. Projektowane zmiany są sprzeczne z jednoznaczną i jednokierunkową tendencją europejską. Podczas ostatniej konferencji organizowanej przez CERIL w Leuven (Belgia) w dniach 26 i 27 marca tego roku, w ramach panelu poświęconego informatyzacji postępowań (Into the digital age: what digitisation means for restructuring and insolvency) wprost wskazywano, że w innych państwach (np. Belgia) obowiązek działania w systemie teleinformatycznym dotyczy wszystkich, w tym

również konsumentów w ramach upadłości konsumenckiej. Projektowane zmiany postawią Polskę w negatywnym świetle na arenie międzynarodowej jako państwo, które wycofuje się z informatyzacji postępowań sądowych.

6. Projektowane zmiany spowodują, że w każdym przypadku wniesienia pisma „w papierze” przez wierzyciela doradca restrukturyzacyjny lub sąd będą musieli weryfikować, czy wierzyciel jest osobą, która nie prowadzi działalności gospodarczej. Spowoduje to zwiększenie obciążenia pracą, wydłuży postępowania i wygeneruje dodatkowe koszty. Należy przy tym podkreślić, że wpis do CEIDG ma jedynie deklaratoryjny charakter³, a więc ustalenie tego, czy ktoś prowadzi działalność gospodarczą, czy jej nie prowadzi, może niekiedy być bardziej skomplikowane.
7. Projektowane zmiany dotkną również przedsiębiorców w ramach postępowań restrukturyzacyjnych i spowodują brak transparentności tych postępowań, gdyż aktualność akt sprawy będzie zależna od tempa skanowania dokumentów przez doradcę lub sekretariat sądu.

Niejako na marginesie powyższych rozważań należy pochylić się nad realnym przecież problemem osób wykluczonych cyfrowo. W dobie postępującej cyfryzacji, odnoszącej się nie tylko do wymiaru sprawiedliwości, państwo powinno poszukiwać spójnych rozwiązań, które zabezpieczą prawa osób, które z różnych względów – najczęściej z powodu wieku lub chorób – nie potrafią samodzielnie korzystać z rozwiązań informatycznych. Być może właściwym rozwiązaniem byłoby rozbudowanie rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 44). Zgodnie z art. 3a ust. 1 nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. Wydaje się, że nieodpłatna pomoc prawna lub nieodpłatne poradnictwo obywatelskie mogłyby zawierać usługi wsparcia w złożeniu wniosków i dokumentów w

³ Wpis do ewidencji działalności gospodarczej jest swoistą deklaracją (zgłoszeniem) zamierzonej przez osobę fizyczną działalności, aczkolwiek nie jest dowodem, że osoba taka działalność faktycznie prowadzi (tak WSA w Warszawie w wyroku z dnia 21.03.2006 r., VI SA/Wa 2215/05, Legalis).

systemie teleinformatycznym w postępowaniu upadłościowym. Nie jest również wykluczone, że takie wsparcie mogłyby świadczyć inne podmioty i organizacje pomocowe (Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie, rzecznicy praw konsumentów). Alternatywą jest również powołanie nowych podmiotów, zajmujących się wyłącznie informatycznym wsparciem obywateli. Jednak, co należy stanowczo podkreślić, ciężar wsparcia obywateli w zakresie działania w cyfrowej rzeczywistości nie może być przerzucony na sądy, gdyż wówczas w istocie rzeczy ciężarem tym zostaną obciążeni inni obywatele, w tym przedsiębiorcy, których sprawy będą po prostu trwały dłużej.

Zdaniem Rady Legislacyjnej, generalnie wszystkie systemy teleinformatyczne, które mają służyć obywatelom powinny funkcjonować również w formie aplikacji na smartfony. Niewątpliwie bowiem zdecydowanie więcej osób w Polsce posiada smartfony niż laptopy lub komputery, a więc możliwość działania w systemie teleinformatycznym z poziomu smartfona służyłaby ograniczeniu wykluczenia cyfrowego obywateli. Oczywiście, Rada Legislacyjna zdaje sobie sprawę z tego, że na smartfonie, z poziomu przeglądarki, można również działać w systemie KRZ ale działanie to jest trudne i nieintuicyjne. Tak więc, w ocenie Rady Legislacyjnej, właściwym krokiem w kierunku ułatwienia obywatelom korzystania z systemu KRZ byłoby uruchomienie czytelnej i przyjaznej aplikacji na smartfony.

III. Uwagi krytyczne do zmiany dotyczącej art. 491(9) ust. 2 Prawa upadłościowego

Problematyka wynagrodzenia syndyka w postępowaniu upadłościowym osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej jest jednym z istotniejszych zagadnień, których prawidłowa regulacja może zagwarantować sprawność i efektywność tego postępowania. W tym zakresie, szerokie badania były prowadzone w ramach Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości. Badania te dotyczyły zarówno wynagrodzenia syndyka, jak i pozostałych kosztów upadłości konsumenckiej. Badania obejmowały: analizę danych z akt postępowań upadłościowych⁴, badania ankietowe oraz symulację rodzajów kosztów postępowania upadłościowego prowadzonego na podstawie art. 491(1) ust. 1 Prawa upadłościowego. Wyniki badań zostały przedstawione w publikacji: A. Hrycaj, *Koszty*

⁴ Badaniu poddano 350 akt. Do badania wybrano 10 sądów (Bydgoszcz, Częstochowa, Gliwice, Koszalin, Kraków, Opole, Poznań, Lublin, Szczecin, Warszawa), które podzielono na 3 kategorie w zależności od liczby ogłoszonych upadłości konsumenckich w trybie art. 491(1) ust. 1 p.u. w 2024 r. Badania aktowe prowadził Zespół w składzie: Iwona Antoniuk (Bydgoszcz), Łukasz Lipowicz (Poznań), Magdalena Marona-Poddębniak (Warszawa), Małwina Wilk-Dębowska (Szczecin) Michał Pietrycki (Kraków), Natalia Mizerska-Ziarkiewicz (Koszalin), Patrycja Makuch (Gliwice), Tomasz Ginalski (Częstochowa), Anna Cichecka (Opole), Patrycja Fijałkowska (Lublin).

postępowania upadłościowego osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej prowadzonego w trybie określonym w art. 491(1) ust. 1 Prawa upadłościowego (tzw. uproszczone postępowanie konsumenckie), IWS, 2025, <https://iws.gov.pl/wp-content/uploads/2025/10/2025-Hrycaj-A.-Koszty-postepowania-upadlosciowego-osoby-fizycznej-nieprowadzacej-dzialalnosci-gospodarczej.pdf>, wejście z dnia 4 stycznia 2025r.).

Opierając się na danych wynikających z analizy akt, Projektodawca zaprojektował ryczałtowe wynagrodzenie syndyka w upadłości konsumenckiej. W uzasadnieniu projektu ustawy Projektodawca wskazał, że zmiany projektowane w zakresie wynagrodzenia syndyka oraz jego wydatków „zmierzają do podniesienia efektywności postępowania poprzez wykluczenie opłacalności zbędnego wydłużania postępowania. Innymi słowy, co do zasady zbyt długie prowadzenie postępowania powinno być nieopłacalne dla osób pełniących funkcję syndyka. System powinien promować osoby, które prowadzą sprawnie postępowania, a nie sztucznie wydłużają czas jego trwania. (...) Dlatego, co do zasady, wynagrodzenie syndyka w postępowaniu upadłościowym wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej wynosi równowartość jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art. 491(9) ust. 1 p.u.). Przy czym pełne wynagrodzenie syndyka może być wypłacone po wydaniu postanowienia sądu o ustaleniu planu spłaty wierzycieli albo o umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli albo postanowienia, o którym mowa w art. 491(14a) p.u. albo postanowienia o umorzeniu postępowania (art. 491(9) ust. 3c p.u.).”.

Konsekwencją takiego założenia było rozwiązanie projektowane w art. 491(9) ust. 1, zgodnie z którym wynagrodzenie syndyka w postępowaniu prowadzonym według przepisów niniejszego tytułu wynosi „równowartość jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.”. Zgodnie z ust. 3c tego artykułu syndyk będzie uprawniony do pobrania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, po wydaniu postanowienia sądu o ustaleniu planu spłaty wierzycieli, o umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, o warunkowym umorzeniu zobowiązań upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli, postanowienia, o którym mowa w art. 491(14a), albo postanowienia o umorzeniu postępowania. W zakresie, w jakim środki masy upadłości nie pozwolą na pokrycie wynagrodzenia syndyka, o którym mowa w ust. 1, wynagrodzenie to będzie wypłacane ze środków Skarbu Państwa, bez przyznania wynagrodzenia postanowieniem

sądu, na podstawie rachunku wystawionego przez syndyka po ujawnieniu w Rejestrze informacji z postanowienia, o którym mowa w ust. 3c (ust. 3d). W części, w jakiej wynagrodzenie syndyka będzie miało zostać wypłacone zgodnie z ust. 3d, w planie spłaty uwzględnia się tę część wynagrodzenia jako koszty postępowania tymczasowo pokryte przez Skarb Państwa (ust. 3e).

Przedstawione wyżej rozwiązanie Rada Legislacyjna oceniła zdecydowanie pozytywnie (opinia Rady Legislacyjnej z dnia 12 stycznia 2026 r.).

Tymczasem na dalszym etapie prac legislacyjnych proponuje się uwzględnienie zmiany, zgodnie z którą art. 491(9) ust. 2 ma mieć brzmienie następujące: „2. Jeżeli doszło do umorzenia postępowania i w związku z tym wysokość wynagrodzenia syndyka byłaby rażąco wygórowana w stosunku do nakładu jego pracy, sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie może z urzędu obniżyć wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, do wysokości nie niższej niż jedna czwarta.”⁵.

Należy zauważyć, że akceptacja tej zmiany w istocie rzeczy byłaby zaprzeczeniem przyjętego przez projektodawcę modelu, opartego na ryczałtowym i automatycznym (z mocy ustawy) ustalaniu wynagrodzenia syndyka, i w konsekwencji zwiększałyby koszty społeczne (w tym finansowe) funkcjonowania systemu tzw. upadłości konsumenckiej. Proponowana zmiana stanowi powrót „do punktu wyjścia” i spowoduje, że stan prawny po nowelizacji nie będzie się istotnie różnił od stanu obecnego. Nowelizacja nie spowoduje więc przyspieszenia postępowań i nie odciąży sądów upadłościowych. Wręcz przeciwnie, można założyć pewne utrudnienie i skomplikowanie procedury, skoro o ewentualnym obniżeniu wynagrodzenia będzie orzekał sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie. Orzeczeniem kończącym postępowanie jest przykładowo postanowienie o ustaleniu planu spłaty wierzycieli wydawane na podstawie projektu przygotowanego przez syndyka. Mało efektywne jest jednocześnie ustalanie obniżenia wynagrodzenia i planu spłaty, skoro nadwyżka środków ponad obniżone wynagrodzenie powinna być przekazana do podziału w ramach planu spłaty wierzycieli. Jednak skoro jednocześnie postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia jest zaskarżalne, to oznacza to, że nie jest możliwe wydanie go jednocześnie z postanowieniem o ustaleniu planu spłaty wierzycieli. Pokazuje to, że być może projektowana zmiana realizuje jakieś określone założenia teoretyczne, ale w żaden sposób nie uwzględnia praktyki orzekania w sprawach ustalenia planu spłaty wierzycieli.

⁵ Zob. „Tabela Uwag – opiniowanie konsultacje”, plik z 16.04.2026 r., zamieszczony na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12404952/katalog/13173751#13173751>

IV. Konkluzje

Przedmiotem niniejszej opinii są zmiany ujęte w „tabeli uwag – opiniowanie, konsultacje” dotycząca Projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (UD260). Rada Legislacyjna z zadowoleniem przyjmuje uwzględnienie przez Projektodawcę uwag zwartych w opinii z 12 stycznia 2026 r. Jednocześnie Rada Legislacyjna wyraża zaniepokojenie umieszczeniem we wskazanej tabeli propozycji dalszych zmian wykraczających poza zakres pierwotnego Projektu. Propozycje ewentualnych zmian w Projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych (UD260) przeanalizowane szczegółowo w niniejszej opinii należy ocenić negatywnie.

Rada Legislacyjna zauważa jednak, że te krytycznie ocenione zmiany zostały wskazane jedynie w tabeli uwag. Na stronie Rządowego Centrum Legislacji nie opublikowano bowiem do tej pory zmienionego Projektu ustawy. Zgodnie z zasadami prawidłowej legislacji, gdyby Projektodawca zdecydował się na dalsze procedowanie wskazanych wyżej zmian, powinny one zostać naniesione do Projektu ustawy, ich koszty powinny zostać oszacowane w Ocenie Skutków Regulacji, a całość powinna zostać poddana ponownej procedurze uzgadniania, opiniowania i konsultacji.

Na podstawie projektu opinii przygotowanego przez dr hab. Annę Hrycaj, prof. UŁ, Rada Legislacyjna przyjęła niniejszą opinię na posiedzeniu w dniu 24 kwietnia 2026 r.

prof. dr hab. Marek Szydło
Przewodniczący Rady Legislacyjnej
/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/